

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

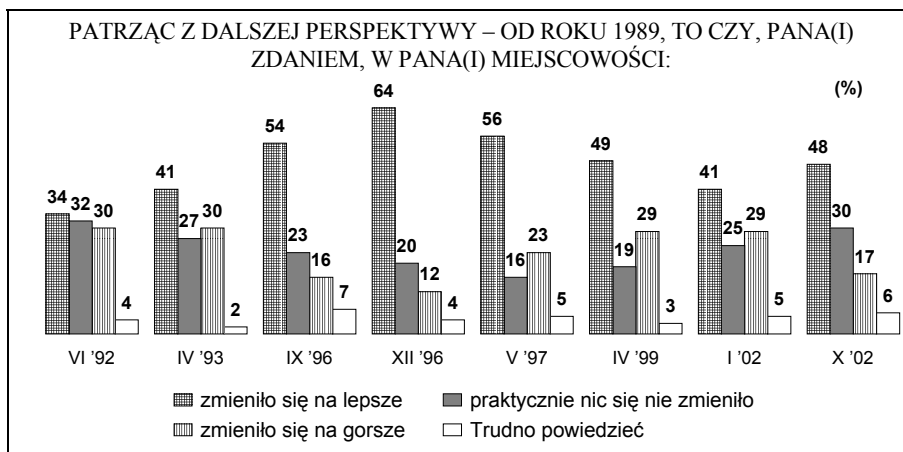
BS/195/2002

CO SIĘ ZMIENIŁO W MOJEJ MIEJSCOWOŚCI? EFEKTY PRACY USTĘPUJĄCYCH WŁADZ SAMORZĄDOWYCH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD 2002

- Niemal połowa Polaków (47%) ocenia, że w ciągu ostatnich czterech lat, a więc w czasie kadencji ustępującego samorządu, sytuacja w ich miejscowości nie uległa większym zmianom. Wśród pozostałych więcej osób sądzi, że sytuacja w ich gminie lub miejscowości zmieniła się na korzyść (39%), niż ocenia, że się pogorszyła (10%). Obecnie oceny zmian są wyraźnie lepsze niż na początku tego roku.
- Większe zmiany dostrzegane są z perspektywy czasu.

- Zdaniem ankietowanych na korzyść zmienił się przede wszystkim wygląd ich miejscowości (63% opinii pozytywnych). Dobrze ocenione zostały zmiany w zakresie utrzymania porządku - czystości ulic, miejsc publicznych oraz wywozu śmieci (46%). Raczej pozytywnie postrzegany jest także bilans zmian dotyczących remontów budynków użyteczności publicznej (32%), zaopatrzenia w wodę (28%) oraz odprowadzania ścieków i budowy kanalizacji (26%). Ostatnie cztery lata przyniosły raczej pozytywne zmiany w stanie środowiska naturalnego (29%).
- W największym stopniu pogorszyły się oceny dotyczące sfery gospodarczej - na gorsze zmienił się klimat dla inwestorów (28% opinii negatywnych) oraz sytuacja w służbach publicznych: opiece społecznej (28%) i ochronie zdrowia (33%). Raczej pogorszyła się, niż poprawiła, sytuacja w zakresie bezpieczeństwa obywateli (23%) oraz stanu dróg (34%).
- Można przypuszczać, że w skali kraju najczęściej „przedwyborczych” inwestycji władz samorządowych finalizowanych w miesiącach poprzedzających wybory dotyczyło drogownictwa oraz ogólnego wyglądu miast i osiedli - w tych wymiarach w porównaniu z początkiem tego roku zarejestrowaliśmy największe zmiany ocen. Na korzyść zmieniły się również opinie o czystości ulic i miejsc publicznych, poprawiła się także sytuacja w zakresie kanalizacji oraz w szkolnictwie.

Polacy wybrali nowe władze samorządowe. Zdecydowali o składach rad różnych szczebli, po raz pierwszy dokonali także wyboru wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. Tym samym wyborcy w sposób demokratyczny i bezpośredni wystawili oceny ustępującym władzom samorządowym - ponownie wybierając ich członków bądź przeciwnie nie powierzając im po raz kolejny mandatu lub stawiając na ich konkurentów. Ta decyzja, wynikająca zarówno z oceny bilansu dokonań ustępujących samorządów, jak i odniesień politycznych w ogólniejszej skali, nie przesądza jednak o szczegółowej ocenie pracy samorządów. Z jakim dorobkiem kończą kadencję ustępujące władze samorządowe, co udało im się zrobić dla swojej miejscowości, co zmieniły na korzyść, a czego nie zdołały uczynić? Czy w wymiarze lokalnym udało im się poprawić sytuację w jakiejś dziedzinie życia społecznego? Kwestie te poruszyliśmy w październikowym sondażu¹.

OCENA ZMIAN W OSTATNICH CZTERECH LATACH

Największa grupa badanych (47%) ocenia, że w ciągu ostatnich czterech lat, a więc w czasie kadencji ustępującego samorządu, sytuacja w ich miejscowości nie uległa większym zmianom. Blisko dwie piąte (39%) sądzi, że sytuacja w ich gminie lub miejscowości się poprawiła, co dziesiąty zaś (10%) uważa, że zmieniła się na gorsze. Termin wyborów samorządowych korzystnie wpłynął na oceny dorobku odchodzących władz samorządowych. Obecnie wyraźnie więcej osób niż na początku tego roku pozytywnie ocenia czteroletni dorobek władz samorządowych, o przeszło połowę zmniejszył się również odsetek ocen negatywnych. Być może poprawa opinii na ten temat ma związek z kampanią przed wyborami

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (149) przeprowadzono w dniach 11-14 października 2002 roku na liczącej 1231 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

samorządowymi, podczas której ustępujące władze miały okazję przypomnieć mieszkańcom swoje osiągnięcia. Wiele wskazuje również na to, że ostatnie dziewięć miesięcy to okres finalizowania wielu lokalnych inwestycji, którymi ustępujące władze chciały się wykazać przed mieszkańcami, licząc na ich poparcie w wyborach. Niewątpliwie oba te czynniki mogły mieć wpływ na tak zauważalną poprawę ocen.

Tabela 1

Czy może Pan(i) ocenić, jak w ciągu czterech lat, które upłynęły od ostatnich wyborów samorządowych, zmieniła się ogólna sytuacja w Pana(i) gminie lub miejscowości?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	I 2002	X 2002
	w procentach	
Zmieniła się na lepsze	31	39
Praktycznie się nie zmieniła	45	47
Zmieniła się na gorsze	21	10
Trudno powiedzieć	4	4

Zmiany, jakie w ostatnich czterech latach zaszły w gminach lub miejscowościach, relatywnie najlepiej oceniają mieszkańcy największych miast. W porównaniu z deklaracjami z początku roku wyraźnie zmniejszyły się różnice w ocenach sytuacji wśród mieszkańców wsi oraz miast różnej wielkości, najbardziej na korzyść zmieniły się opinie ludności najmniejszych miast, natomiast relatywnie najmniej - oceny mieszkańców wsi.

Tabela 2

Wielkość miejscowości	Czy może Pan(i) ocenić, jak w ciągu czterech lat, które upłynęły od ostatnich wyborów samorządowych, zmieniła się ogólna sytuacja w Pana(i) gminie lub miejscowości?							
	Zmieniła się na lepsze		Praktycznie się nie zmieniła		Zmieniła się na gorsze		Trudno powiedzieć	
	I '02	X '02	I '02	X '02	I '02	X '02	I '02	X '02
	w procentach							
Wieś	34	37	46	52	18	8	2	3
Miasto do 20 tys. mieszkańców	24	37	50	52	22	8	4	2
- od 20 tys. do 100 tys.	28	38	43	43	23	16	6	4
- od 101 tys. do 500 tys.	31	40	42	42	24	12	4	6
- powyżej 501 tys.	33	43	41	42	20	9	6	6

OCENA ZMIAN OD 1989 ROKU

Jeśli badani oceniają zmiany w swoim miejscu zamieszkania z dłuższej perspektywy, wówczas opinii pozytywnych jest jeszcze więcej. niespełna połowa Polaków (48%) uważa, że od 1989 roku w ich miejscowości, generalnie rzecz biorąc, zmieniło się na lepsze, blisko jedna trzecia (30%) uznaje, że w zasadzie nic się nie zmieniło, a co szósty (17%) konstatuje zmiany na gorsze.

Obecne oceny zmian w najbliższym otoczeniu ankietowanych, choć lepsze niż na początku tego roku, nie należą jednak do najlepszych. Najwięcej pozytywnych opinii na ten temat wyrażano w połowie lat dziewięćdziesiątych - w grudniu 1996 roku, kiedy blisko dwie trzecie badanych oceniało zmiany zachodzące w ich miejscowości od początku transformacji jako korzystne.

Tabela 3

Patrząc z dalszej perspektywy - od roku 1989, to czy, Pana(i) zdaniem, w Pana(i) miejscowości:	Wskazania respondentów według terminów badań							
	VI '92	IV '93	IX '96	XII '96	V '97	IV '99	I '02	X '02
	w procentach							
- zmieniło się na lepsze	34	41	54	64	56	49	41	48
- praktycznie nic się nie zmieniło	32	27	23	20	16	19	25	30
- zmieniło się na gorsze	30	30	16	12	23	29	29	17
Trudno powiedzieć	4	2	7	4	5	3	5	6

Jeśli chodzi o oceny z dłuższej perspektywy, najwięcej korzystnych zmian w swojej miejscowości dostrzegają ankietowani mieszkający w największych aglomeracjach - niemal dwie trzecie uważa, że od roku 1989 w ich mieście dużo zmieniło się na lepsze. Natomiast relatywnie najrzadziej korzystne zmiany w swoim najbliższym otoczeniu dostrzegają mieszkańcy najmniejszych miast (do 20 tys. ludności) - nieco ponad dwie piąte uważa, że w tym okresie w ich miejscowości zaszły zmiany na lepsze.

Tabela 4

Wielkość miejscowości	Patrząc z dalszej perspektywy - od roku 1989, to czy, Pana(i) zdaniem, w Pana(i) miejscowości:							
	zmieniło się na lepsze		praktycznie nic się nie zmieniło		zmieniło się na gorsze		Trudno powiedzieć	
	I '02	X '02	I '02	X '02	I '02	X '02	I '02	X '02
	w procentach							
Wieś	37	45	31	34	27	16	4	6
Miasto do 20 tys. mieszkańców	36	42	29	36	32	16	3	6
- od 20 tys. do 100 tys.	43	45	19	31	29	19	9	6
- od 101 tys. do 500 tys.	44	50	21	24	30	19	5	7
- powyżej 501 tys.	48	62	19	17	26	13	7	8

CO SIĘ ZMieniŁO W CIĄGU OSTATNICH CZTERECH LAT?

Prawie dwie trzecie ankietowanych sądzi, że w ciągu ostatnich czterech lat jednoznacznie na lepsze zmienił się wygląd miejscowości, w których mieszkają. Podczas kadencji ustępujących władz samorządowych na korzyść zmieniła się także sytuacja w zakresie utrzymania porządku - czystości ulic i miejsc publicznych oraz wywozu śmieci. Dobrze oceniany jest również bilans zmian dotyczących remontów budynków użyteczności publicznej - dwukrotnie więcej ankietowanych dostrzega w minionym czteroleciu zmiany na lepsze, niż twierdzi, że degradacja budynków użyteczności publicznej się pogłębia. Pozytywnie postrzegane są także zmiany w zakresie zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzania ścieków i budowy kanalizacji. Poprawiła się również komunikacja miejska. Ostatnie cztery lata przyniosły też raczej odczuwalną poprawę stanu środowiska naturalnego.

Niejednoznacznie oceniane są osiągnięcia samorządów w zakresie komunikacji z innymi miejscowościami - tyle samo respondentów zauważa zmiany na lepsze, co diagnozuje pogorszenie sytuacji. Podobnie przedstawia się bilans czterolecia w dziedzinie oświaty i szkolnictwa oraz sytuacji mieszkaniowej obywateli. W tym ostatnim wymiarze w większości miejscowości można mówić o stagnacji - ponad trzy piąte Polaków (61%) twierdzi, że w ostatnich czterech latach sytuacja mieszkaniowa obywateli praktycznie się nie zmieniła. Niejednoznacznie postrzegana jest także praca urzędów administracji publicznej.

Tabela 5

Czy może Pan(i) ocenić, jak w ciągu czterech lat, które upłynęły od ostatnich wyborów samorządowych, w Pana(i) gminie lub miejscowości, zmienił/ła/ło się:	Na lepsze	Praktycznie się nie zmienił/ła/ło	Na gorsze	Trudno powiedzieć
	w procentach			
- wygląd miejscowości	63	30	5	2
- czystość ulic i miejsc publicznych oraz sytuacja w zakresie wywozu śmieci	46	42	8	4
- sytuacja w zakresie remontów budynków użyteczności publicznej	32	37	15	16
- stan dróg	31	31	34	4
- stan środowiska naturalnego	29	52	10	9
- zaopatrzenie w wodę	28	62	4	6
- sytuacja w zakresie kanalizacji	26	57	6	11
- komunikacja miejska	22	50	14	14
- sytuacja w szkolnictwie, oświacie	21	40	20	19
- komunikacja z innymi miejscowościami	20	48	21	12
- bezpieczeństwo obywateli	18	54	23	5
- sytuacja w służbie zdrowia	18	42	33	7
- sytuacja mieszkaniowa	14	61	16	9
- praca urzędów administracji publicznej	14	56	13	17
- pomoc publiczna dla najuboższych	12	42	28	18
- klimat dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy	11	38	28	23
- gospodarowanie gruntami przez władze samorządowe	7	39	17	37

W pozostałych dziedzinach życia społecznego ankietowani częściej konstatowali zaniedbania i generalnie pogorszenie sytuacji w ciągu minionego czterolecia niż jej poprawę. Najbardziej - zdaniem badanych - pogorszyła się sytuacja w sferze gospodarczej oraz służbach publicznych: opiece społecznej i ochronie zdrowia. Jedna trzecia ankietowanych uważa, że w ostatnich czterech latach sytuacja w służbie zdrowia zmieniła się na niekorzyść, natomiast o połowę mniejsza grupa dostrzega zmiany na lepsze. Podobnie w zakresie pomocy społecznej dla najuboższych - przeszło dwukrotnie częściej zauważano pogorszenie sytuacji niż poprawę.

W opinii ponad jednej czwartej ankietowanych pogorszył się także klimat dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy, jedynie co dziewiąta osoba zauważa zmiany na lepsze. Gorzej oceniane jest także gospodarowanie gruntami przez władze samorządowe. Raczej pogorszyła się również sytuacja w zakresie bezpieczeństwa obywateli oraz drogownictwa, czyli stanu dróg.

Najmniej zmian badani zauważają w takich sferach związanych z infrastrukturą, jak: zaopatrzenie w wodę, sytuacja mieszkaniowa obywateli, odprowadzanie ścieków i budowa kanalizacji. Zdaniem ankietowanych raczej nie zmieniła się jakość pracy urzędów administracji publicznej, a także poczucie bezpieczeństwa obywateli oraz stan środowiska naturalnego. W odniesieniu do tych dziedzin życia społecznego ponad połowa ankietowanych twierdzi, że w czasie kadencji ustępującego samorządu w zasadzie nic nie uległo zmianie. Najtrudniej przyszło badanym ocenić zmiany w dziedzinie gospodarowania gruntami przez samorządy, a także oszacować klimat dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy.

W porównaniu z pomiarem z początku tego roku największe zmiany zarejestrowane przez mieszkańców dotyczą ogólnych ocen wyglądu miejscowości, a także stanu dróg (w obu przypadkach odsetek opinii pozytywnych wzrósł o 10 punktów). Można zatem przypuszczać, że w skali kraju najwięcej „przedwyborczych” inwestycji władz samorządowych finalizowanych w miesiącach poprzedzających wybory dotyczyło dróg oraz ogólnego wyglądu polskich miast i osiedli. Dość wyraźnie na korzyść zmieniły się także oceny czystości ulic i miejsc publicznych (wzrost odsetka opinii pozytywnych o 7 punktów), a także sytuacji w zakresie kanalizacji oraz - być może w związku z zapowiadanymi podwyżkami dla nauczycieli - w szkolnictwie (wzrost opinii pozytywnych po 5 punktów). Odsetek negatywnych ocen najwyraźniej zmalał w przypadku stanu dróg, sytuacji w służbie zdrowia oraz szkolnictwie.

Tabela 6

Czy może Pan(i) ocenić, jak w ciągu czterech lat, które upłynęły od ostatnich wyborów samorządowych, w Pana(i) gminie lub miejscowości, zmienił/ła/ło się:	Na lepsze		Praktycznie się nie zmienił/ła/ło		Na gorsze		Trudno powiedzieć	
	I '02	X '02	I '02	X '02	I '02	X '02	I '02	X '02
	w procentach							
- wygląd miejscowości	53	63	38	30	8	5	2	2
- czystość ulic i miejsc publicznych oraz sytuacja w zakresie wywozu śmieci	39	46	46	42	12	8	4	4
- stan środowiska naturalnego	28	29	50	52	13	10	10	9
- zaopatrzenie w wodę	27	28	62	62	7	4	5	6
- komunikacja miejska	24	22	42	50	12	14	22	14
- komunikacja z innymi miejscowościami	21	20	42	48	21	21	15	12
- sytuacja w zakresie kanalizacji	21	26	60	57	7	6	12	11
- stan dróg	21	31	25	31	50	34	4	4
- bezpieczeństwo obywateli	19	18	44	54	31	23	5	5
- sytuacja w służbie zdrowia	18	18	27	42	49	33	6	7
- sytuacja w szkolnictwie, oświacie	16	21	31	40	31	20	22	19
- pomoc publiczna dla najuboższych	14	12	29	42	34	28	23	18
- sytuacja mieszkaniowa	13	14	52	61	24	16	11	9
- praca urzędów administracji publicznej	13	14	50	56	14	13	22	17
- klimat dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy	-	11	-	38	-	28	-	23
- gospodarowanie gruntami przez władze samorządowe	5	7	36	39	16	17	43	37
- sytuacja w zakresie remontów budynków użyteczności publicznej	-	32	-	37	-	15	-	16

Oceny efektów pracy samorządów różnicuje - co zrozumiałe - wielkość miejscowości, w której dany samorząd działa. Ogólnie rzecz biorąc, w dużych miastach oceny zmian w różnych dziedzinach życia publicznego, jakie zaszły w minionym czterolecu, są bardziej zróżnicowane niż oceny zmian na wsi i w najmniejszych miastach. Największe różnice dotyczą sytuacji w służbie zdrowia, szkolnictwie, drogownictwie i w zakresie bezpieczeństwa obywateli. Wśród mieszkańców miast liczących co najmniej 20 tys. ludności w opiniach o służbie zdrowia

spotykamy zdecydowanie więcej ocen negatywnych (przy czym w największych aglomeracjach ponad połowa uważa, że sytuacja w służbie zdrowia w minionych czterech latach się pogorszyła), podczas gdy wśród mieszkańców najmniejszych miast odsetki opinii negatywnych i pozytywnych się równoważą. W ocenie sytuacji w szkolnictwie, oświacie mieszkańcy największych miast zauważają raczej pogorszenie sytuacji, natomiast na wsi oraz w najmniejszych miastach bilans zmian postrzegany jest raczej pozytywnie niż negatywnie. Podobnie wyraźne różnice występują w ocenie stanu dróg - w dużych miastach przeważa opinia, że zmienił się on na gorsze, podczas gdy w najmniejszych (do 20 tys. ludności) oraz na wsi mieszkańcy częściej zauważają poprawę niż pogorszenie. Również zmiany dotyczące poczucia bezpieczeństwa obywateli oceniane są jako niekorzystne w dużych miastach, podczas gdy na wsi - jeśli w ogóle dostrzega się jakieś zmiany w tym zakresie - są one raczej pozytywne niż negatywne.

Ponadto w dużych miastach (powyżej 100 tys. ludności) najgorzej wypada bilans zmian w zakresie sytuacji mieszkaniowej obywateli, pomocy publicznej dla najuboższych oraz gospodarowania gruntami przez władze samorządowe. Natomiast najbardziej pozytywnie mieszkańcy dużych aglomeracji oceniają zmiany w ogólnym wyglądzie swoich miejscowości, a także w komunikacji miejskiej.

Mieszkańcy najmniejszych miast (do 20 tys. ludności) w większym stopniu do osiągnięć niż porażek minionego czterolecia zaliczają zmiany w zakresie zaopatrzenia w wodę (opinie te podzielają także mieszkańcy wsi), rozbudowy kanalizacji, wywozu śmieci oraz czystości ulic i miejsc publicznych, a ogólnie stanu środowiska naturalnego w swojej miejscowości (z oceną tą zgadzają się z kolei mieszkańcy miast liczących od 101 tys. do 500 tys. ludności). Można powiedzieć, że w tych dziedzinach najwięcej do zrobienia jest właśnie w miastach do 20 tys. ludności i na wsi, jednakże wysiłki podejmowane przez samorządy najwyraźniej przynoszą zauważalne dla obywateli efekty właśnie w najmniejszych miastach.

Tabela 7

Czy może Pan(i) ocenić, jak w ciągu czterech lat, które upłynęły od ostatnich wyborów samorządowych, w Pana(i) gminie lub miejscowości, zmienił/ła/ło się:	Na lepsze	Praktycznie się nie zmienił/ła/ło	Na gorsze	Trudno powiedzieć
	w procentach			
sytuacja mieszkaniowa				
Wieś	11	74	5	9
Miasto do 20 tys. mieszkańców	15	63	14	8
- od 20 tys. do 100 tys.	15	58	18	10
- od 101 tys. do 500 tys.	14	51	25	10
- powyżej 501 tys.	18	43	29	10
sytuacja w służbie zdrowia				
Wieś	17	55	22	7
Miasto do 20 tys. mieszkańców	29	36	28	7
- od 20 tys. do 100 tys.	14	39	40	7
- od 101 tys. do 500 tys.	17	36	40	6
- powyżej 501 tys.	15	27	52	7
sytuacja w szkolnictwie, oświacie				
Wieś	24	46	15	15
Miasto do 20 tys. mieszkańców	22	38	12	28
- od 20 tys. do 100 tys.	19	37	25	18
- od 101 tys. do 500 tys.	20	41	23	16
- powyżej 501 tys.	17	28	32	23
klimat dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy				
Wieś	8	51	19	23
Miasto do 20 tys. mieszkańców	17	31	35	17
- od 20 tys. do 100 tys.	9	36	35	20
- od 101 tys. do 500 tys.	16	27	34	23
- powyżej 501 tys.	11	28	26	35
bezpieczeństwo obywateli				
Wieś	15	70	12	4
Miasto do 20 tys. mieszkańców	22	58	16	4
- od 20 tys. do 100 tys.	15	46	32	6
- od 101 tys. do 500 tys.	21	37	34	8
- powyżej 501 tys.	21	38	35	5
pomoc publiczna dla najuboższych				
Wieś	10	54	21	16
Miasto do 20 tys. mieszkańców	18	35	25	22
- od 20 tys. do 100 tys.	12	38	34	17
- od 101 tys. do 500 tys.	13	33	34	21
- powyżej 501 tys.	11	36	33	21
sytuacja w zakresie remontów budynków użyteczności publicznej				
Wieś	20	51	9	20
Miasto do 20 tys. mieszkańców	29	42	15	14
- od 20 tys. do 100 tys.	41	27	20	12
- od 101 tys. do 500 tys.	43	24	22	11
- powyżej 501 tys.	41	26	16	18
praca urzędów administracji publicznej				
Wieś	12	63	7	18
Miasto do 20 tys. mieszkańców	17	50	10	23
- od 20 tys. do 100 tys.	13	56	18	13
- od 101 tys. do 500 tys.	19	46	17	18
- powyżej 501 tys.	11	55	18	16

Tabela 7 cd.

gospodarowanie gruntami przez władze samorządowe				
Wieś	7	50	11	32
Miasto do 20 tys. mieszkańców	14	37	11	38
- od 20 tys. do 100 tys.	7	37	17	40
- od 101 tys. do 500 tys.	4	28	27	40
- powyżej 501 tys.	3	32	24	41
stan dróg				
Wieś	33	37	27	3
Miasto do 20 tys. mieszkańców	38	31	27	4
- od 20 tys. do 100 tys.	27	29	40	3
- od 101 tys. do 500 tys.	26	26	41	7
- powyżej 501 tys.	33	22	43	3
komunikacja miejska				
Wieś	12	54	12	23
Miasto do 20 tys. mieszkańców	20	48	15	17
- od 20 tys. do 100 tys.	23	56	16	5
- od 101 tys. do 500 tys.	29	46	14	11
- powyżej 501 tys.	42	36	14	8
komunikacja z innymi miejscowościami				
Wieś	17	59	19	4
Miasto do 20 tys. mieszkańców	29	38	28	5
- od 20 tys. do 100 tys.	18	49	24	9
- od 101 tys. do 500 tys.	18	38	20	23
- powyżej 501 tys.	22	35	15	28
stan środowiska naturalnego				
Wieś	22	64	5	9
Miasto do 20 tys. mieszkańców	39	50	5	6
- od 20 tys. do 100 tys.	30	49	13	8
- od 101 tys. do 500 tys.	38	38	12	12
- powyżej 501 tys.	27	41	20	11
zaopatrzenie w wodę				
Wieś	31	62	3	4
Miasto do 20 tys. mieszkańców	34	61	2	3
- od 20 tys. do 100 tys.	21	70	5	3
- od 101 tys. do 500 tys.	28	56	5	11
- powyżej 501 tys.	27	57	6	10
sytuacja w zakresie kanalizacji				
Wieś	25	64	4	7
Miasto do 20 tys. mieszkańców	43	44	4	9
- od 20 tys. do 100 tys.	25	61	7	6
- od 101 tys. do 500 tys.	22	47	11	19
- powyżej 501 tys.	21	59	2	18
czystość ulic i miejsc publicznych oraz sytuacja w zakresie wywozu śmieci				
Wieś	42	48	5	5
Miasto do 20 tys. mieszkańców	54	36	4	5
- od 20 tys. do 100 tys.	46	43	9	2
- od 101 tys. do 500 tys.	49	35	12	4
- powyżej 501 tys.	42	43	11	4
wygląd miejscowości				
Wieś	52	43	3	2
Miasto do 20 tys. mieszkańców	62	29	5	4
- od 20 tys. do 100 tys.	68	24	7	1
- od 101 tys. do 500 tys.	72	19	6	4
- powyżej 501 tys.	72	23	4	1

Oceny pracy urzędów administracji publicznej nie są bardzo zróżnicowane, wśród mieszkańców miast i wsi wyraźnie dominują opinie o braku zmian w tym zakresie. Praca urzędów administracji publicznej relatywnie lepiej postrzegana jest na wsi i w najmniejszych miastach, z kolei raczej negatywnie oceniają ją mieszkańcy miast największych (powyżej 500 tys. ludności) i średniej wielkości (od 20 tys. do 100 tys. ludności).

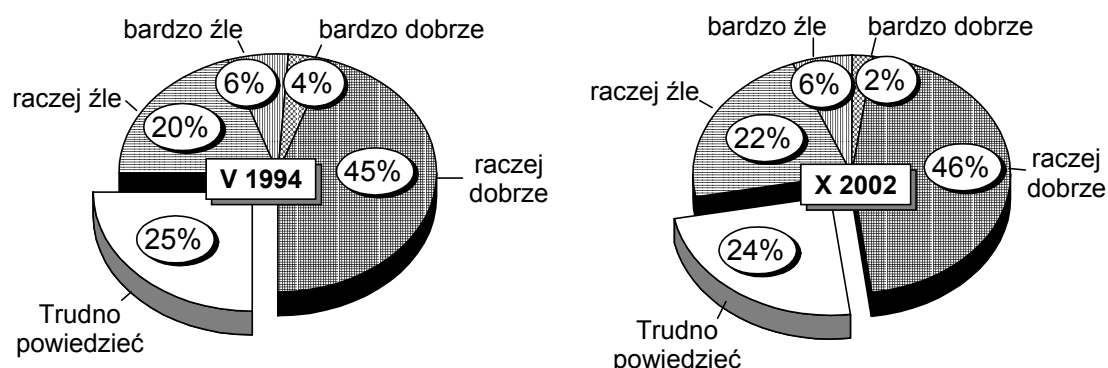
Inaczej przedstawia się kwestia gospodarki gruntami. Najwięcej wątpliwości i opinii krytycznych wyrażają mieszkańcy największych miast (przede wszystkim liczących od 101 tys. do 500 tys. ludności), natomiast najbardziej pozytywnie oceniają gospodarowanie gruntami przez swój samorząd mieszkańcy najmniejszych miast.

Jeśli chodzi o klimat dla inwestycji na danym terenie (kwestia ta była poruszana po raz pierwszy), najbardziej krytyczni są mieszkańcy miast małych, średnich i dużych (ale nie największych), liczących od 20 tys. do 500 tys. ludności - ponad jedna trzecia z nich ocenia, że w ciągu ostatnich czterech lat pogorszył się klimat dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy. Najbardziej jednoznacznie pogorszenie klimatu inwestycyjnego konstatują mieszkańcy miast średniej wielkości (od 20 tys. do 100 tys. ludności).

OCENA USTĘPUJĄCYCH RAD MIAST I GMIN

W ogólnym wymiarze ustępujące władze samorządowe są oceniane raczej pozytywnie. Niemal połowa Polaków (48%) uważa, że w ich gminie lub mieście rada pracowała dobrze, ponad jedna czwarta zaś (28%) ocenia, iż działała ona źle. Dość niezwykle jest to, że oceny pracy obecnych władz samorządowych niemal nie różnią się od ocen samorządów z roku 1994.

RYS. 1. CZY, OGÓLNIIE RZECZ BIORĄC, UWAŻA PAN(I), ŻE RADA PANA(I) MIASTA/GMINY PRACOWAŁA:

Jednocześnie polityka finansowa w samorządach oceniana jest dość krytycznie. Większy odsetek badanych uznaje, że pieniądze, którymi dysponują władze ich miasta lub gminy, wydawkowane są w sposób niewłaściwy (łącznie 36% wskazań), niż pozytywnie ocenia celowość tych wydatków (30%). W stosunku do roku 1993 odnotowaliśmy wzrost odsetka osób przekonanych o nieprawidłowościach finansowych bądź niecelowości wydatków w ich samorządach, jednakże od stycznia 2002 roku zmalał odsetek opinii krytycznych. We wszystkich trzech pomiarach oceny pozytywne utrzymały się na tym samym poziomie.

Tabela 8

Czy, Pana(i) zdaniem, pieniądze, którymi dysponują władze Pana(i) gminy/miasta, są właściwie wydawane czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań		
	IV 1993*	I 2002	X 2002
	w procentach		
Zdecydowanie właściwie	5	2	2
Raczej właściwie	26	27	28
Raczej niewłaściwie	21	28	24
Zdecydowanie niewłaściwie	11	13	12
Trudno powiedzieć	36	30	34

* W 1993 roku możliwe były odpowiedzi: „Zdecydowanie tak/ raczej tak/ raczej nie/ zdecydowanie nie/ Trudno powiedzieć”

Także w społecznej ocenie motywacji pracy radnych i zadań, które w niej realizują, przeważają opinie krytyczne. Ponad połowa Polaków (łącznie 54%) jest zdania, że praca w samorządzie to dla większości radnych przede wszystkim droga do własnej kariery. Respondenci sądzą, że radni kierują się w swych działaniach głównie swoim własnym interesem (24%) oraz interesem swoich znajomych, kolegów lub krewnych (16%), a także interesami partii lub ugrupowania politycznego, dzięki któremu zdobyli swój mandat (14%). Według ankietowanych większość radnych nie kieruje się w swym działaniu ideą dobra wspólnego i tylko sporadycznie troszczy się o interesy wyborców, którzy na nich głosowali, nie mówiąc już o interesie państwa. Wśród pozytywnych ocen relatywnie najczęstsza (19% wskazań) jest opinia, że radni kierują się interesem wszystkich mieszkańców gminy.

Tabela 9

Czyje przede wszystkim potrzeby i interesy reprezentuje, Pana(i) zdaniem, większość radnych w Pana(i) mieście/gminie?	Wskazania respondentów według terminów badań		
	IV 1993	I 2002	X 2002
	w procentach		
Interesy ludzi, którzy na nich głosowali	7	6	5
Interesy całego państwa	2	1	2
Interesy swojej partii lub ugrupowania politycznego	15	15	14
Interesy swoich znajomych, kolegów lub krewnych	10	17	16
Swoje własne interesy	19	29	24
Interesy wszystkich mieszkańców miasta/gminy	24	15	19
Trudno powiedzieć	23	18	20

W porównaniu z pomiarem z 1993 roku motywacje radnych oceniane są bardziej negatywnie. Wzrósł odsetek Polaków przekonanych, że radni preferują swoje własne interesy lub kierują się w swych działaniach nepotyzmem, zmalał zaś odsetek sądzących, iż radni kierują się interesem wszystkich mieszkańców gminy. Trzeba jednak zaznaczyć, że oceny radnych kończącej się kadencji nie są tak bardzo krytyczne jak na początku tego roku.

Opracowali

Agnieszka CYBULSKA

Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Patrząc z dalszej perspektywy - od roku 1989, to czy, Pana(i) zdaniem, w Pana(i) miejscowości:

	zmieniło się na lepsze	praktycznie nic się nie zmieniło	zmieniło się na gorsze	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	48	30	17	6	1231
Płeć					
Mężczyźni	52	27	16	4	588
Kobiety	43	31	17	8	643
Wiek					
18-24 lat	47	30	11	12	190
25-34	54	28	11	6	222
35-44	54	27	16	3	222
45-54	46	32	19	3	261
55-64	47	30	18	5	143
65 lat i więcej	36	30	24	9	193
Miejsce zamieszkania					
Wies	45	34	16	6	451
Miasto do 20 tys.	42	36	16	6	158
20-100 tys.	45	31	19	7	241
101-500 tys.	50	24	19	7	232
501 tys. i więcej mieszk.	62	17	13	8	149
Wykształcenie					
Podstawowe	35	38	19	8	324
Zasadnicze zawodowe	46	35	14	4	330
Średnie	53	22	18	7	469
Wyższe	65	21	9	5	108
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	68	15	14	4	76
Prac. umysł. niż. szczebla	52	25	19	5	132
Pracownicy fiz.-umysł.	51	32	12	5	95
Robotnicy wykwalifikowani	63	28	6	3	98
Robotnicy niewykwalifik.	44	40	14	2	44
Rolnicy	42	33	25	0	55
Pracujący na własny rach.	56	22	15	8	62
Bierni zawodowo					
Renciści	45	32	20	2	118
Emeryci	41	29	21	9	230
Uczniowie i studenci	42	26	9	23	78
Bezrobotni	43	34	19	4	186
Gospodynie domowe i inni	33	41	13	13	56
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	60	22	13	4	179
społec. właścicieli					
prywatnych i państwa	51	33	9	7	105
sekt. prywat. poza rolnict.	58	24	15	4	210
prywatnym gosp. rolnym	40	34	26	0	55
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	35	35	25	5	185
300-399	36	46	16	2	91
400-599	46	31	17	6	200
600-800	55	25	14	6	205
Powyżej 800 zł	62	18	14	6	189
Ocena własnych war. mater.					
Złe	33	38	25	5	402
Średnie	51	29	12	8	588
Dobre	64	17	14	6	241
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	53	27	14	6	70
Raz w tygodniu	50	31	16	4	622
1-2 razy w miesiącu	41	37	11	10	199
Kilka razy w roku	44	27	19	10	219
W ogóle nie uczestniczy	49	18	29	4	116
Poglądy polityczne					
Lewica	50	24	22	4	312
Centrum	51	28	15	6	322
Prawica	57	26	15	2	249
Trudno powiedzieć	35	38	15	12	346

Tabela 2. Czy może Pan(i) ocenić, jak w ciągu czterech lat, które upłynęły od ostatnich wyborów samorządowych, zmienił się **wygląd Pana(i) gminy lub miejscowości?**

(%)

	Na lepsze	Praktycznie się nie zmienił	Na gorsze	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	63	30	5	2	1231
Płeć					
Mężczyźni	63	30	6	2	588
Kobiety	62	31	4	3	643
Wiek					
18-24 lat	65	32	2	1	190
25-34	71	23	1	5	222
35-44	64	28	7	1	222
45-54	61	31	6	1	261
55-64	59	36	5	1	143
65 lat i więcej	54	34	7	5	193
Miejsce zamieszkania					
Wies	52	43	3	2	451
Miasto do 20 tys.	62	29	5	4	158
20-100 tys.	68	24	7	1	241
101-500 tys.	72	19	4	4	232
501 tys.i więcej mieszk.	72	23	6	1	149
Wykształcenie					
Podstawowe	53	38	6	2	324
Zasadnicze zawodowe	60	37	5	1	330
Średnie	69	23	5	3	469
Wyższe	71	21	5	3	108
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	69	23	6	2	76
Prac.umysł.niż.szczębla	68	26	5	1	132
Pracownicy fiz.-umysł.	65	30	3	2	95
Robotnicy wykwalifikowani	69	27	4	0	98
Robotnicy niewykwalifik.	64	30	6	0	44
Rolnicy	57	43	0	0	55
Pracujący na własny rach.	75	17	8	0	62
Bierni zawodowo					
Renciści	55	34	7	4	118
Emeryci	59	33	5	4	230
Uczniowie i studenci	67	33	0	0	78
Bezrobotni	62	27	7	3	186
Gospodynie domowe i inni	44	48	1	7	56
Pracuje w:					
inst. państw. publicznej	71	21	5	3	179
społce właścicieli	61	31	7	1	105
prywatnych i państwa	69	25	5	1	210
sekt. pryw. poza rolnict.	51	48	1	0	55
prywatnym gośp. rolnym					
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	52	40	6	2	185
300-399	61	34	5	0	91
400-599	65	30	4	1	200
600-800	73	23	4	0	205
Powyżej 800 zł	63	27	7	4	189
Ocena własnych war. mater.					
Złe	57	35	7	1	402
Średnie	62	32	3	2	588
Dobre	73	19	4	4	241
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	62	25	3	10	70
Raz w tygodniu	61	32	5	1	622
1-2 razy w miesiącu	58	35	3	3	199
Kilka razy w roku	66	29	4	2	219
W ogóle nie uczestniczy	69	22	7	2	116
Poglądy polityczne					
Lewica	70	23	7	1	312
Centrum	66	28	4	2	322
Prawica	67	26	5	2	240
Trudno powiedzieć	50	43	3	4	346

Tabela 3. Czy może Pan(i) ocenić, jak w ciągu czterech lat, które upłynęły od ostatnich wyborów samorządowych, w Pana(i) gminie lub miejscowości zmienił się **stan dróg**?

	(%)				
	Na lepsze	Praktycznie się nie zmienił	Na gorsze	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	31	31	34	4	1230
Płeć					
Meżczyźni	30	31	38	2	588
Kobiety	32	31	31	6	642
Wiek					
18-24 lat	32	29	36	4	190
25-34	32	33	30	5	222
35-44	29	33	37	1	222
45-54	34	28	36	2	259
55-64	35	31	32	2	143
65 lat i więcej	27	31	33	10	193
Miejsce zamieszkania					
Wies	33	37	27	3	450
Miasto do 20 tys.	38	31	27	4	158
20-100 tys.	27	29	40	3	241
101-500 tys.	26	26	41	7	232
501 tys.i więcej mieszk.	33	22	43	3	149
Wykształcenie					
Podstawowe	28	36	31	5	323
Zasadnicze zawodowe	32	35	31	3	330
Średnie	31	27	38	5	469
Wyższe	37	20	38	5	108
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	37	14	45	5	76
Prac. umysł. niż. szczebla	34	23	42	2	132
Pracownicy fiz.- umysł.	23	33	42	2	95
Robotnicy wykwalifikowani	31	34	35	0	98
Robotnicy niewykwalifik.	43	31	26	0	44
Rolnicy	39	34	27	0	55
Pracujący na własny rach.	35	31	32	2	62
Bierni zawodowo					
Renciści	30	34	32	4	117
Emeryci	29	32	31	8	230
Uczniowie i studenci	27	38	31	4	78
Bezrobotni	32	32	34	3	186
Gospodynie domowe i inni	23	36	29	12	56
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	34	25	38	3	179
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	35	27	36	1	105
sekt. pryw. poza rolnict.	31	31	37	1	210
prywatnym gosp. rolnym	35	33	32	0	55
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	24	35	39	2	185
300-399	37	30	29	5	91
400-599	30	33	35	2	199
600-800	32	33	33	3	205
Powyżej 800 zł	38	24	33	4	189
Ocena własnych war. mater.					
Złe	27	32	39	3	400
Średnie	33	30	33	4	588
Dobre	35	30	31	4	241
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	37	34	18	11	70
Raz w tygodniu	31	32	34	3	621
1-2 razy w miesiącu	31	30	34	5	199
Kilka razy w roku	32	27	38	2	219
W ogóle nie uczestniczy	26	31	39	4	116
Poglądy polityczne					
Lewica	31	25	40	4	312
Centrum	33	34	30	2	325
Prawica	33	26	38	2	240
Trudno powiedzieć	28	35	30	7	345

Tabela 4. Czy może Pan(i) ocenić, jak w ciągu czterech lat, które upłynęły od ostatnich wyborów samorządowych, w Pana(i) gminie lub miejscowości zmieniła się **sytuacja w służbie zdrowia?**

	(%)				
	Na lepsze	Praktycznie się nie zmienia	Na gorsze	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	18	42	33	7	1229
Płeć					
Mężczyźni	18	42	32	7	588
Kobiety	17	42	34	6	642
Wiek					
18-24 lat	16	41	35	8	190
25-34	18	46	26	10	222
35-44	20	39	35	6	222
45-54	16	43	37	5	261
55-64	22	45	29	4	143
65 lat i więcej	16	40	35	9	191
Miejsce zamieszkania					
Wies	17	55	22	7	449
Miasto do 20 tys.	29	36	28	7	158
20-100 tys.	14	39	40	7	241
101-500 tys.	17	36	40	6	232
501 tys.i więcej mieszk.	15	27	52	7	149
Wykształcenie					
Podstawowe	18	47	31	4	322
Zasadnicze zawodowe	16	49	29	7	330
Średnie	17	37	38	8	469
Wyższe	26	29	34	11	108
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	22	38	38	3	76
Prac.umysł.niż.szczebla	13	32	46	9	132
Pracownicy fiz.- umysł.	19	40	37	4	95
Robotnicy wykwalifikowani	13	55	26	6	98
Robotnicy niewykwalifik.	19	51	21	9	44
Rolnicy	27	55	17	1	55
Pracujący na własny rach.	15	46	33	6	62
Bierni zawodowo					
Renciści	15	43	35	7	118
Emeryci	18	40	34	7	228
Uczniowie i studenci	15	51	28	6	78
Bezrobotni	22	35	33	10	186
Gospodynie domowe i inni	14	49	27	11	56
Pracuje w:					
inst. państw. publicznej	19	41	34	5	179
społce właścicieli					
prywatnych i państwa	22	37	38	3	105
sekt. pryw. poza rolnict.	13	46	34	8	210
prywatnym gośp. rolnym	30	51	19	1	55
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	12	48	33	7	185
300-399	20	40	34	6	91
400-599	19	46	30	4	200
600-800	19	44	32	6	205
Powyżej 800 zł	22	38	34	7	189
Ocena własnych war. mater.					
Złe	13	44	39	5	402
Średnie	19	41	32	8	588
Dobre	22	43	28	7	240
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	18	38	32	12	70
Raz w tygodniu	19	44	31	6	620
1-2 razy w miesiącu	18	40	34	7	199
Kilka razy w roku	13	44	34	9	219
W ogóle nie uczestniczy	17	36	41	6	116
Poglądy polityczne					
Lewica	21	41	33	5	311
Centrum	17	44	32	7	322
Prawica	22	40	32	6	240
Trudno powiedzieć	12	43	35	9	346

Tabela 5. Czy może Pan(i) ocenić, jak w ciągu czterech lat, które upłynęły od ostatnich wyborów samorządowych, w Pana(i) gminie lub miejscowości zmienił się **klimat dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy?** (%)

	Na lepsze	Praktycznie się nie zmienił	Na gorsze	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	11	38	28	23	1231
Płeć					
Meżczyźni	13	38	32	16	588
Kobiety	9	38	24	29	643
Wiek					
18-24 lat	8	42	27	23	190
25-34	16	38	32	14	222
35-44	11	44	31	15	222
45-54	11	38	32	19	261
55-64	15	32	24	28	143
65 lat i więcej	7	32	17	44	193
Miejsce zamieszkania					
Wies	8	51	19	23	451
Miasto do 20 tys.	17	31	35	17	158
20-100 tys.	9	36	35	20	241
101-500 tys.	16	27	34	23	232
501 tys.i więcej mieszk.	11	28	26	35	149
Wykształcenie					
Podstawowe	8	33	25	34	324
Zasadnicze zawodowe	11	43	25	21	330
Średnie	14	37	30	18	469
Wyższe	7	42	32	19	108
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	8	43	36	13	76
Prac. umysł. niż. szczebla	7	41	32	19	132
Pracownicy fiz.- umysł.	22	33	31	13	95
Robotnicy wykwalifikowani	9	47	29	14	98
Robotnicy niewykwalifik.	21	32	39	8	44
Rolnicy	10	41	29	20	55
Pracujący na własny rach.	11	42	34	12	62
Bierni zawodowo					
Renciści	11	31	17	41	118
Emeryci	9	33	22	35	230
Uczniowie i studenci	13	43	21	23	78
Bezrobotni	12	36	34	18	186
Gospodynie domowe i inni	6	43	12	38	56
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	12	38	32	18	179
spółce właścicieli	9	38	38	15	105
prywatnych i państwa	15	43	29	13	210
sekt. pryw. poza rolnict.	12	38	28	22	55
prywatnym gosp. rolnym					
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	8	43	31	19	185
300-399	13	41	24	22	91
400-599	9	38	30	22	200
600-800	14	38	22	26	205
Powyżej 800 zł	14	40	27	18	189
Ocena własnych war. mater.					
Złe	7	38	30	26	402
Średnie	14	35	27	25	588
Dobre	12	47	26	14	241
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	7	27	19	47	70
Raz w tygodniu	12	43	25	21	622
1-2 razy w miesiącu	14	33	27	26	199
Kilka razy w roku	9	35	35	21	219
W ogóle nie uczestniczy	11	34	34	21	116
Poglądy polityczne					
Lewica	15	38	30	18	312
Centrum	13	36	31	20	325
Prawica	10	41	32	17	249
Trudno powiedzieć	7	38	19	35	346

Tabela 6. Czy, ogólnie rzecz biorąc, uważa Pan(i), że rada Pana(i) miasta/gminy pracowała:

	(%)			
	dobrze	źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	48	28	24	1230
Płeć				
Mężczyźni	51	31	18	587
Kobiety	45	25	30	643
Wiek				
18-24 lat	52	26	22	190
25-34	52	24	24	222
35-44	50	28	22	221
45-54	46	35	19	261
55-64	49	26	25	143
65 lat i więcej	38	25	37	193
Miejsce zamieszkania				
Wies	53	26	21	451
Miasto do 20 tys.	57	29	14	158
20-100 tys.	42	29	29	241
101-500 tys.	43	29	28	231
501 tys. i więcej mieszk.	41	26	33	149
Wykształcenie				
Podstawowe	44	28	28	324
Zasadnicze zawodowe	52	26	22	330
Średnie	47	29	24	469
Wyższe	48	28	24	107
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	50	31	19	75
Prac.umysł.niz.szczebła	44	31	25	132
Pracownicy fiz.-umysł.	54	21	25	95
Robotnicy wykwalifikowani	52	33	15	98
Robotnicy niewykwalifik.	57	30	13	44
Rolnicy	56	28	16	55
Pracujący na własny rach.	45	33	22	62
Bierni zawodowo				
Rencisci	44	21	34	118
Emeryci	43	24	33	230
Uczniowie i studenci	55	20	26	78
Bezrobotni	45	35	21	186
Gospodynie domowe i inni	52	27	21	56
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	51	24	25	178
społce właścicieli				
prywatnych i państwa	43	38	19	105
sekt. pryw. poza rolnict.	51	29	21	210
prywatnym gosp. rolnym	58	26	17	55
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	46	34	20	185
300-399	49	28	23	91
400-599	49	27	25	200
600-800	48	24	28	205
Powyżej 800 zł	52	28	20	189
Ocena własnych war. mater.				
Źle	38	37	25	402
Średnie	51	24	25	587
Dobre	57	22	21	241
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	44	18	38	70
Raz w tygodniu	52	27	21	621
1-2 razy w miesiącu	45	24	31	199
Kilka razy w roku	44	32	24	219
W ogóle nie uczestniczy	39	37	24	116
Poglądy polityczne				
Lewica	50	32	18	312
Centrum	53	23	24	322
Prawica	54	31	16	248
Trudno powiedzieć	37	26	37	346

Tabela 7. Czy, Pana(i) zdaniem, pieniądze, którymi dysponują władze
Pana(i) gminy/miasta, są właściwie wydawane czy też nie?
(%)

	Właściwie	Niewłaściwie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	30	36	34	1230
Płeć				
Mężczyźni	34	39	27	587
Kobiety	26	33	40	643
Wiek				
18-24 lat	30	43	26	190
25-34	39	32	29	222
35-44	32	37	31	221
45-54	26	41	33	261
55-64	33	36	31	143
65 lat i więcej	21	26	53	193
Miejsce zamieszkania				
Wies	34	34	32	451
Miasto do 20 tys.	38	26	36	158
20-100 tys.	25	39	36	241
101-500 tys.	28	39	33	231
501 tys. i więcej mieszk.	24	43	33	149
Wykształcenie				
Podstawowe	23	33	44	324
Zasadnicze zawodowe	34	36	30	330
Średnie	31	38	31	469
Wyższe	36	37	27	107
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	37	38	25	75
Prac. umysł. niż. szczebla	26	46	29	132
Pracownicy fiz.-umysł.	34	38	29	95
Robotnicy wykwalifikowani	39	37	24	98
Robotnicy niewykwalifik.	37	35	29	44
Rolnicy	37	26	37	55
Pracujący na własny rach.	31	46	23	62
Bierni zawodowo				
Rencisci	21	25	54	118
Emeryci	26	30	44	230
Uczniowie i studenci	26	40	34	78
Bezrobotni	32	42	27	186
Gospodynie domowe i inni	32	31	37	56
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	36	34	30	178
społce właścicieli				
prywatnych i państwa	33	44	23	105
sekt. pryw. poza rolnict.	31	44	25	210
prywatnym gosp. rolnym	38	29	32	55
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	28	39	33	185
300-399	26	35	39	91
400-599	35	30	35	200
600-800	34	34	32	205
Powyżej 800 zł	34	39	27	189
Ocena własnych war. mater.				
Złe	22	45	33	402
Średnie	32	31	37	587
Dobre	39	34	27	241
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	27	29	44	70
Raz w tygodniu	33	37	31	621
1-2 razy w miesiącu	29	30	41	199
Kilka razy w roku	28	38	34	219
W ogóle nie uczestniczy	24	45	31	116
Poglądy polityczne				
Lewica	31	41	28	312
Centrum	33	37	30	322
Prawica	37	38	25	248
Trudno powiedzieć	22	30	49	346